

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vaalilain ja vaalirahoituslain muuttamisesta

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vaalilain ja vaalirahoituslain muuttamisesta.

Vaalilakiin ehdotetaan häiriötilanteisiin varautumista parantavia muutoksia ja äänestyslippujen ulkoasua koskevia muutoksia. Vaalirahoituslakiin ehdotetaan uhkasakkomenettelyn laajentamista valvonnassa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027, ja niitä sovellettaisiin vuoden 2027 eduskuntavaaleissa.

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa yleisten vaalien toimittamisedellytyksiä häiriötilanteissa. Tämä on tarkoitus toteuttaa keventämällä ulkomaan ennakkoäänestyspaikkojen muuttamista koskevaa sääntelyä, vapauttamalla vaalipiirilautakuntien varajäsenten määrä, helpottamalla vaalilautakuntien varajäsenten lisäämistä, laitosäänestyspäivien lisäämisellä ja vaalitarkkailun sääntöjen tarkentamisella.

Esityksen tavoitteena on lisätä vaalirahoituksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä antamalla valtiontalouden tarkastusvirastolle nykyistä enemmän valtuuksia valvontatehtävän suorittamiseksi.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa eriväristen lippujen käyttäminen alue- ja kuntavaaleissa äänestäjien äänestämisen helpottamiseksi sekä selkeyttää värillisten äänestyslippujen käyttöön liittyviä menettelyitä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/4261/2026.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.om@gov.fi tai postitse osoitteeseen PL 25, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/4261/2026. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus OM009:00/2026). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 18.8.2026.

Valmistelijat

Heini Huotarinen (poissa 1.7.-28.7.)
Tuomas Rekola (1.7.-28.7. välisen ajan)

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM009:00/2026> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM009:00/2026> - Projektsida

Liitteet:

[HE Vaalilaki lausuntoversio.pdf](#) - Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaalilain ja vaalirahoituslain muuttamisesta

[RP_vallag_remiss.pdf](#) - Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av vallagen och lagen om kandidaters valfinansiering

Jakelu:

Avoin Puolue r.p., Öppna Partiet r.p.
Eläinoikeuspuolue r.p., Djurrättspartiet r.p.
Espoo - Esbo
Hampupuolue r.p., Hampapartiet r.p.
Helsinki - Helsingfors
HYVIL oy
Jyväskylä
Kansallinen Kokoomus r.p., ruotsiksi Samlingspartiet r.p.
Kristallipuolue r.p., Kristall Parti r.p.
Kuntaliitto
Kuopio
Lahti
Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p., Liberalpartiet - Frihet att välja r.p.
Liike Nyt r.p., Rörelse.nu r.p.
Lupa- ja valvontavirasto
Ministeri Lauri Tarasti
Oikeuskanslerinvirasto
Oulu
Perussuomalaiset r.p., Sannfinländarna r.p.
Pori
Sinimusta Liike r.p.
Suomen Graniittipuolue r.p.
Suomen Keskusta r.p., ruotsiksi Centern i Finland r.p.
Suomen Kommunistinen Puolue r.p., Finlands Kommunistiska Parti r.p.
Suomen Kristillisdemokraatit (KD), Kristdemokraterna i Finland (KD) r.p.
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.
Svenska folkpartiet i Finland r.p., Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.
Tampere
Totuuspuolue r.p.
Transparency International Suomi ry
Turku - Åbo
Ulkoministeriö
Vaalitutkimuskonsortio
Valta kuuluu kansalle r.p.
Valtioneuvoston kanslia
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Vammaisfoorumi

Vantaa

Vapauden liitto r.p.

Vasemmistoliitto r.p., ruotsiksi Vänsterförbundet r.p.

Vihreä liitto r.p., ruotsiksi Gröna förbundet r.p., saameksi Ruona lihttu r.b.

Yleiset kommentit esityksestä

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Kommentit häiriötilannesäätelyn kehittamisestä (mm. vaalitarkkailu ja ulkomaan ennakkoonäänestyspaikkojen muutokset)

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Kommentit äänestyslippuja koskevaan ehdotukseen

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Kommentit vaalirahoituslainsäädännön kehittamisestä

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Huotarinen Heini
Oikeusministeriö

Huotarinen Heini
Oikeusministeriö